

Välkommen till Industriell Ekonomi gk

Finansiering

Kapitel 21: Finansiering

Håkan Kullvén

Hakan.kullven@indek.kth.se

1

Varför behöver företag kapital?

Finansiering

- Fyra typer av kapital i ett företag
 - Realkapital
 - Finansiellt kapital
 - Humankapital
 - Immateriellt kapital

2

Vad är finansiering?

Kapitalanskaffning hur går det till?

- Kapitalstorlek
- Kapitalanvändning
- Kapitalanskaffning
- Kapitalkostnad

3

Vilket kapital ingår i en balansräkning?

Tillgångar	Skulder
Anläggnings- tillgångar	Eget kapital
Omsättnings- tillgångar	Långfristiga skulder
	Kortfristiga skulder
	Främmande kapital
Total kapital- användning	Total kapital- anskaffning

4

Kapital

- $\text{Anläggningsskapital} = \text{anläggningstillgångar} - \text{långfristiga skulder}$
- $\text{Rörelsekapital} = \text{omsättningskapital} - \text{kortfristiga skulder}$
- $\text{Totalt kapitalbehov} = \text{anläggningsskapital} + \text{rörelsekapital} + \text{säkerhetskaptal}$
- $\text{Totalt eget kapital} = \text{anläggningsskapital} + \text{rörelsekapital}$
- $\text{Totalt kapital} = \text{eget kapital} + \text{skulder} = \text{Anläggningstillgångar} + \text{omsättningstillgångar}$

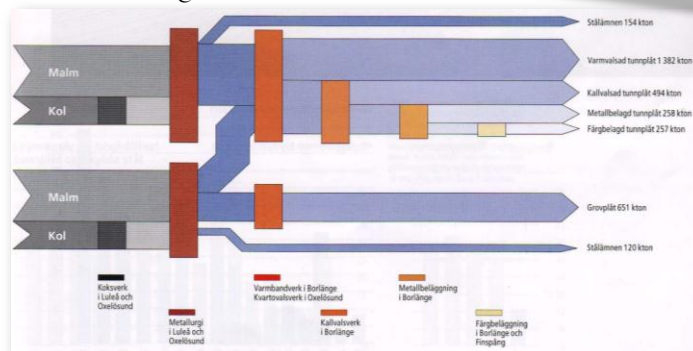
5

Behov av rörelsekapital i industriföretag SSAB

- Råvarulager
- Produkter i arbete
- Färdigvarulager
- Kundfordringar

9 Not 9
Varulager

	Koncernen	
	2008	2007
Råvaror, förbrukningsmaterial och halvfabrikat		
Produkter i arbete	5 015	4 442
Färdigvarulager	1 017	2 114
Kravsett till leverantörer	6 892	7 511
Summa	12 924	14 072

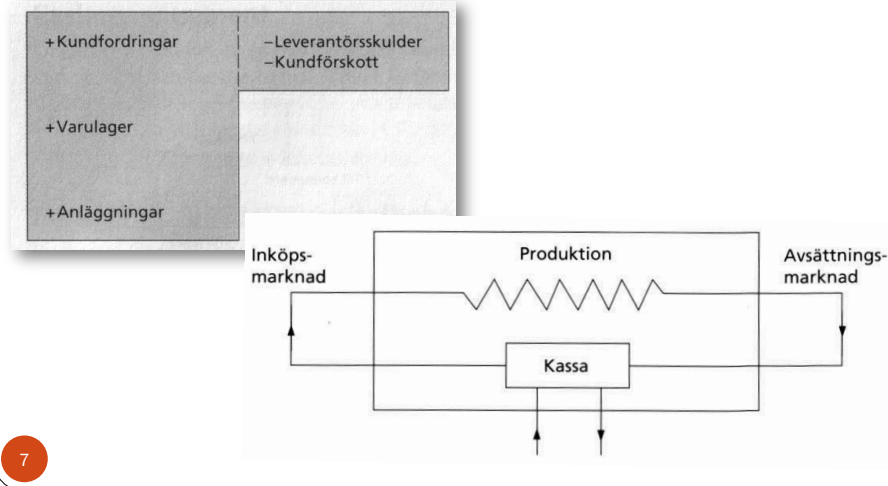

6

Företagets kapitalbehov

Totalt Kapitalbehov

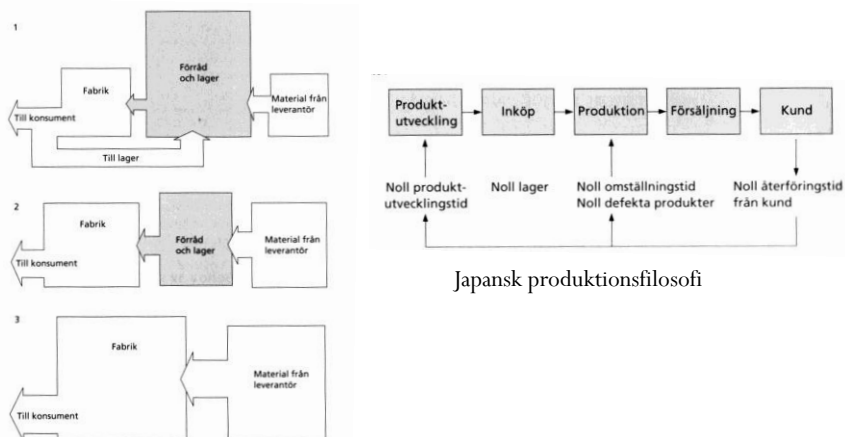
- = anläggningskapital + rörelsekapital + säkerhetskapital

7

Säkerhetslager

Kapitalrationalisering (Just In Time, JIT)

Från "stora lager" ("just in case") till "just in time"

8

Kapitalrationalisering

- Längre kredittid från leverantörerna
- Kortare kredittid till kunderna
- Just in time
- Minskade tillverkningstider (genomloppstider i stort)
- Effektivare marknadsföring och försäljning minskar färdigvarulagret!

9

Behov av rörelsekapital

- Rörelsekapitalet =
 - Omsättningstillgångar – kortfristiga skulder
- Procentmetoden
- Balansräkningsmetoden
- Genomsnittsmetoden eller tidsmetoden

10

Beräkning av rörelsekapitalbehovet

Tjänsteföretag

Ett mindre städföretag har nedanstående kostnader under ett år:

Löner	8,0
Hyra	2,0
Övriga rörelsekostnader	<u>2,0</u>
Totala kostnader	12,0

Kunderna faktureras den sista dagen i varje månad med betalningsvillkoren 30 dagar netto.

Uppgift

Beräkna företagets genomsnittliga behov av rörelsekapital.

Lösning

Företaget ligger ute med rörelsekapital i två månader och rörelsekapitalbehovet behöver sålunda finansieras under 2 månader. Därefter finansieras rörelsekapitalet med kundbetalningar.

Rörelsekapitalbehov per månad 12/12 =	1
Maximalt rörelsekapitalbehov	2
Minimalt rörelsekapitalbehov	0
Genomsnittligt rörelsekapitalbehov	1

11

Lösningen kan diskuteras!

Rörelsekapital

Handelsföretag

$$\text{Genomsnittslager} = \frac{\text{maximilager} + \text{minimilager}}{2}$$

12

Rörelsekapital

Ett nystartat handelsföretag har sammanställt följande uppgifter om det första verksamhetsåret (Mkr).

Omsättning	12,5
Resultat	2,5
Varukostnader	6,0
Rörelsekostnader: löner	2,0
lokalkostnader	1,0
försäljning & administration	1,0

Varorna levereras 1 gång per månad till affären. Inga säsongsvariationer i försäljningen. Leverantörerna får i genomsnitt betalning efter 9 dagar och kunderna betalar i genomsnitt efter 12 dagar. Beräkna behovet av rörelsekapital.

Beräkna genomsnittlig kapitalbindning i varulagret. Lösning:

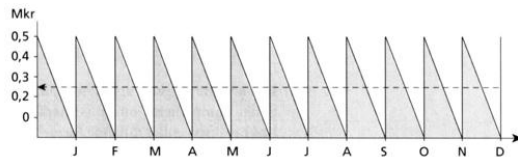
Leveransvärde per leveranstillfälle 6 Mkr / 12 mån = 0,5 Mkr

Maximilager = 0,5 Mkr

Minimilager = 0 Mkr

Genomsnittslager =

= $(0,5 + 0) / 2 = 0,250$ Mkr

13

Genomsnittslager

Omsättningshastighet

- Lagrets omsättningshastighet (LOH) (gångar/år) =
 - Omsättning till inköpspris / Genomsnittslager till inköpspris
 - Omsättning (kg) / Genomsnittslager (kg)
- Genomsnittlig lagringstid (dagar) = $360 / \text{LOH}$

14

Rörelsekapital

- Beräkna varulagrets omsättningshastighet. "Hur många ggr omsätts lagret per år?"
 - $\text{Varukostnad för årets omsättning 6 Mkr} / \text{Genomsnittlig kapitalbindning i varulager 0,250 Mkr} = 24 \text{ gånger}$
- Beräkna genomsnittlig kapitalbindning i varulager med hjälp av omsättningshastigheten. "Hur stort är varulagret i kronor i genomsnitt?"
 - $\text{Varukostnad för årets omsättning 6 Mkr} / \text{Varulagrets omsättningshastighet 24 gånger} = 0,250 \text{ Mkr}$
- Beräkna genomsnittlig lagringstid "Hur lång tid binds en vara i lager i genomsnitt?"
 - $360 \text{ dagar} / \text{Varulagrets omsättningshastighet 24 gånger} = 15 \text{ dagar eller}$
 - $\text{Varukostnad för årets omsättning 6 Mkr} / 360 \text{ dagar} * x = 0,250 \text{ Mkr i kapitalbindning ger } x = 15 \text{ dagar}$
- Beräkna det genomsnittliga värdet på leverantörsskuldena "Hur stor är leverantörsskulden i genomsnitt?"
 - $\text{Genomsnittlig leverantörskredit 9 dagar} * \text{Varukostnad för årets omsättning 6 Mkr} / 360 \text{ dagar} = 0,150 \text{ Mkr}$

15

Leverantörs- och kundkrediter

- Genomsnittlig leverantörskredit (kr) =
 - $\text{Genomsnittlig kredittid (dagar)} * \text{Årets varuinköp till inköpspris} / 360$
- Genomsnittlig kundkredit (kr) =
 - $\text{Genomsnittlig kredittid (dagar)} * \text{Årets varuförsäljning till inköpspris} / 360$

16

Rörelsekapital

Kundfordringar beräknas + behovet sammanställs

- Genomsnittlig kapitalbindning i kundfordringar =
 - $12 \text{ dagar i genomsnittlig kundkredittdid} * (\text{Årets varuförsäljning till inköpspris } 6 \text{ Mkr} / 360 \text{ dagar}) = 0,2 \text{ Mkr}$
- Sammanställ det totala rörelsekapitalbehovet (Mkr).

Varulager + 0,250

Leverantörsskulder - 0,150

Kundfordringar till inköpspris + 0,200

Varuflödets rörelsekapitalbehov = 0,300

- Alternativ: Beräkna kundfordringarna till försäljningsvärde (Mkr) istället. Ger samma belopp som i BR.

Kundfordringar till försäljningsvärde $12 / 360 * 12,5 \text{ Mkr} = + 0,417$

Varulager + 0,250

Leverantörsskulder - 0,150

Rörelsekapitalbehov = 0,517

17

Behov av rörelsekapital

Industriföretag

- Balansräkningsmetoden
- Genomsnittsmetoden eller tidsmetoden
- Regler vid beräkningen
- Genomsnittligt kapitalbehov
- Utbetalningar

18

Rörelsekapitalbehov

Tillverkningsföretag – exempel

AB Paradis överväger att utöka sitt sortiment med simhoppställningen Orädd. Som ett led i beslutsprocessen beräknar ekonomiavdelningen det ökade behovet av rörelsekapital som blir en följd av produktionsutvidgningen. Paradis försäljningsavdelning beräknar att 1 080 hoppställningar ska kunna säljas per år. Självkostnadskalkylen för produkten innehåller följande:

- Direkt material som förbrukas vid produktionens början: 500
- Direkt lön som tillkommer löpande under produktionsprocessen: 500
- TO (inkl avskrivningar 250) som tillkommer löpande under produktionsprocessen: 500
- AO, FÖ (inga extra p g a Orädd): 1 500
- Planeringsavdelningen räknar med 10 dagars produktionstid. Råvaror köps in för 160 produktenheter per gång och buffertlagret motsvarar råvaror för 40 Orädd.
- Färdigprodukterna lagras i genomsnitt 30 dagar. Råvaruleverantören ger 30 dagars kredit och AB Paradis räknar med att ge alla kunder i genomsnitt 1,5 månaders kredit.

19

Lösning

Tidsmetoden

1. Beräkna omsättning per tidsenhet

- Årsomsättning / 360 dagar = 1 080 st / 360 dagar = 3 hoppställningar per dag

2. Sammanfatta genomsnittliga genomloppstider

- Råvarulager: Minimilager = 40 st (buffertlager). Inköpskvantitet = 160 st. Maximilager 40 st + 160 st = 200 st. Genomsnittslager = (40 st + 200 st) / 2 = 120 st. Lagringstid = genomsnittslager / förbrukning per dag = 120 st / 3 st = 40 dagar
- Leverantörskredittid 30 dagar
- Produktionstid 10 dagar
- Färdigvarulager 30 dagar
- Kundkredittid 45 dagar (1,5 månader)

1. Fastställ utbetalningar per produkt

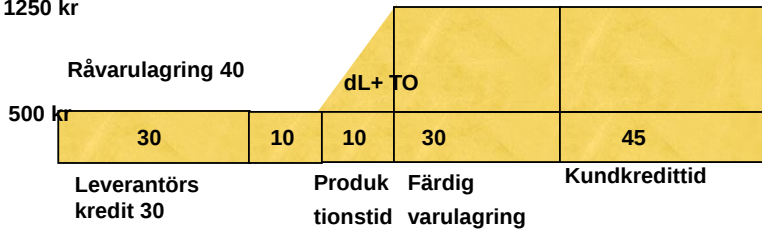
Direkt material	500 kr
Direkt lön	500 kr
TO minus avskrivningar	250 kr (500 kr - avskrivningar 250 kr)
Summa	1250 kr

20

Lösning

Tidsmetoden

1250 kr

- Kapitalbindning i material = $((40-30) + 10 + 30 + 45) = 95$ dagar * 3 st * 500 kr = 142 500 kronor
- Kapitalbindning i dL och TO = $(10/2 + 30 + 45) = 80$ dagar * 3 st * 750 kr = 180 000 kronor
- **Genomsnittligt rörelsekapitalbehov = 322 500 kronor**

21

Kapitalmarknad

Kapitalanskaffning

Kreditmarknaden

Främmande kapital

- Säkerhet
- Obligationslån
- Inteckningslån
- Reverslån
- Checkräkningskredit
- Factoring
- Leasing
- Konvertibla skuldebrev

Aktiemarknaden

Eget kapital

- Tillfört externt (emission, tillskott) eller internt (vinster)
- Nyemission
 - Kontantemission – apportemission
 - Företrädesemission – riktad emission
 - Teckningsrätter (exempelvis med emissionsvillkor 1:3)
- Fondemission
- Delrätter (exempelvis med emissionsvillkor 2:7)

22

Främmande kapital

Tillförs av andra än ägarna

- Skiljer sig från eget kapital ifråga om:
 - Löptid
 - Säkerhet
 - Avkastning
 - Inflytande

23

Övningsgrupper

- A-I: F2
- J-Ö: D32